

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 14.3.2018.
SWD(2018) 76 final

PART 1/2

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

Razvoj sekundarnih tržišta za loše kredite uklanjanjem neopravdanih prepreka za servisiranje kredita koje obavljaju treće strane i prijenos kredita (dio 1/2)

i

ubrzana izvansudska naplata kolateralu (dio 2/2)

priložen dokumentu

Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o pružateljima usluge servisiranja kredita, kupcima kredita i naplati kolateralu

{COM(2018) 135 final} - {SWD(2018) 75 final}

Sažetak
Procjena učinka na razvoj sekundarnih tržišta za loše kredite uklanjanjem neopravdanih prepreka za servisiranje kredita koje obavljaju treće strane i prijenos kredita
A. Potreba za djelovanjem
Zašto? O kakvu je problemu riječ?
U dijelovima bankarskog sektora u EU-u nagomilali su se loši krediti kao posljedica financijske krize i krize državnog duga te recesija koje su uslijedile. Povećane razine loših kredita utječu na financijsku stabilnost jer opterećuju profitabilnost, a kasnije i likvidnost pogođenih institucija te zbog smanjenog bankovnog kreditiranja utječu na gospodarski rast. Stoga loši krediti nepovoljno utječu na funkcioniranje bankarske unije i na stvaranje unije tržišta kapitala. Kako bi se dodatno riješili problemi visoke razine loših kredita u Europi, u „Akcijskom planu za rješavanje problema loših kredita u Europi” različite institucije pozivaju se na poduzimanje odgovarajućih mjera. Jedno je od njegovih ključnih područja politike razviti i poboljšati funkcioniranje sekundarnih tržišta za loše kredite, odnosno ukloniti prepreke za prijenos loših kredita s banaka na druge subjekte te pojednostavniti i uskladiti zahtjeve za pružatelje usluga servisiranja kredita. Ograničeno sudjelovanje nebankovnih subjekata uzrokovalo je smanjenje potražnje, slabljenje tržišnog natjecanja i smanjenje kupovnih cijena na sekundarnim tržištima, što odvraća banke od prodaje loših kredita. Poseban čimbenik koji odvraća ulagatelje u loše kredite od ulaska na tržište jest otežan pristup trećim stranama koje pružaju usluge servisiranja kredita, koje donedavno gotovo i nisu bile prisutne u većini država članica EU-a i posluju na segmentiranim tržištima.
Što se nastoji postići ovom inicijativom?
Pravila država članica o trećim stranama koje kupuju loše kredite od banaka vrlo su različita, kao i pravila o ponudi usluga servisiranja loših kredita kojima se ograničavaju slobodan protok loših kredita i ulagačke prilike za ulagatelje iz trećih zemalja. Opći je cilj potaknuti potražnju za lošim kreditima stvaranjem veće baze ulagatelja smanjenjem prepreka za ulazak na tržište, a time i povećanjem tržišnog natjecanja među ulagateljima. Olakšavanjem prekograničnog širenja poslovanja pružatelja usluga servisiranja kredita omogućit će im se da iskoriste ekonomiju razmjera, natječu se za prekogranično poslovanje i pružaju svoje usluge nebankovnim ulagateljima u loše kredite po nižim cijenama. Povećanim sudjelovanjem poduzeća iz trećih zemalja pojačali bi se učinci snažnijeg tržišnog natjecanja na cijene loših kredita i naknade za servisiranje kredita. Istodobno se mora osigurati zaštita prava dužnika ako se kredit prenosi s banke na nebankovnu instituciju.
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?
Ako se ne uvedu mjere na razini EU-a, nacionalna tržišta za loše kredite i pružatelje usluga servisiranja kredita i dalje će biti rascjepkana i nedovoljno razvijena. Iako okvir za jedinstveno tržište ne bi potpuno uklonio rascjepkanost, mjere EU-a potaknule bi prekogranično širenje poslovanja ulagatelja i pružatelja usluga servisiranja kredita kako bi se počela stvarati zajednička baza ulagatelja u svim državama članicama EU-a. Dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a obuhvaća i poticaj državama članicama za aktivnije uklanjanje regulatornih prepreka za ulazak na tržište, iako bi se nekoordiniranim mjerama politike na nacionalnoj razini samo povećala postojeća rascjepkanost tržišta.
B. Rješenja
Koje su zakonodavne i nezakonodavne opcije politika uzete u obzir? Daje li se prednost određenoj opciji? Zašto?
Uvođenjem zajedničkih neobvezujućih načela usmjerenih na najveće prepreke za ulazak na tržište u zemljama s visokim udjelom loših kredita mogla bi se smanjiti ograničenja koja se odnose na prijenos loših kredita i servisiranje kredita u onim državama članicama u kojima je to najpotrebnije, ali se time ne bi stvorilo jedinstveno tržište. Direktivom kojom se omogućuje primjena odobrenja za prekogranično poslovanje mogli bi se povećati baza ulagatelja u loše kredite i tržišno natjecanje na tržištima servisiranja kredita te bi se istodobno državama članicama omogućilo daljnje uređivanje nacionalnih specifičnosti. Uredba s jedinstvenim pravilima kojim se omogućuje primjena odobrenja za prekogranično poslovanje i obuhvaća pravila ulaska na tržište i poslovanja za ulagatelje i pružatelje usluga servisiranja kredita bila bi najbolja opcija za brzo povećanje baze ulagatelja u loše kredite i smanjenje postojećih visokih razina loših kredita u EU-u, a posebno u nekim državama članicama.

Jedinstvenim pravilima postigao bi se ishod najbližnji jedinstvenom tržištu, ali to bi moglo značiti da bi ulazak na tržište u onim državama članicama u kojima je on već jednostavan mogao postati skuplji, zbog čega bi ga trebalo osmisliti tako da se smanje dodatne prepreke. Opcija kojoj se daje prednost sastoji se od obvezujućeg pravnog instrumenta kojim se usklađuju pravila o ulasku na tržište i poslovanju pružatelja usluga kupnje i servisiranja kredita. Odgovor na pitanje treba li se to provesti u obliku uredbe ili direktive ovisit će o sklonostima u pogledu politika i o tome je li važnije odabrati najdjelotvorniju mjeru ili mjeru koja ostavlja više diskrecijskog prostora na nacionalnoj razini.

Tko podržava koju opciju?

Iako je u velikoj većini odgovora primljenih tijekom javnog savjetovanja izraženo mišljenje da su postojeća veličina, likvidnost i struktura sekundarnih tržišta za loše kredite u EU-u prepreka za upravljanje lošim kreditima u EU-u i njihovo saniranje te iako većina podupire okvir EU-a za ulagatelje u loše kredite, udio manjinskog mišljenja nije zanemariv (gotovo trećina). Znatna većina podržava okvir EU-a za pružatelje usluga servisiranja kredita. Samo je mali broj ispitanika protiv njega ili je suzdržan. Gotovo svi ispitanici koji podupiru okvir EU-a za pružatelje usluga servisiranja kredita smatraju da bi taj okvir trebao obuhvaćati sustav licenciranja, a gotovo polovina njih predlaže da se njime uredi nadzor pružatelja usluge servisiranja kredita. Nekoliko ispitanika zalaže se za mjere za pristup podacima i poboljšanje transparentnosti podataka.

C. Učinci opcije kojoj se daje prednost

Koje su koristi opcije kojoj se daje prednost (ako takve opcije nema, navesti koristi glavnih opcija)?

Svim opcijama smanjili bi se troškovi ulaska ulagatelja u loše kredite i pružatelja usluga servisiranja kredita na tržište te bi se ulagatelje u loše kredite potaknulo da prošire svoje djelatnosti na nedovoljno razvijene segmente tržišta u EU-u. Ako omoguće ulagateljima u loše kredite i pružateljima usluga servisiranja kredita da posluju u cijelom EU-u, povećat će se tržišno natjecanje, što će utjecati na povećanje kupovnih cijena za loše kredite i smanjenje troškova servisiranja kredita. Pružatelji usluga servisiranja kredita moći će iskoristiti ekonomiju razmjera na jedinstvenom tržištu. Kvantifikacija se može provesti samo u okviru mogućnosti s pomoću nezadovoljavajućih podataka i metodologije čiji se svaki korak može osporiti. Ona upućuje na znatan učinak na prodaju loših kredita, tj. prodaja bi se mogla povećati sa sadašnjih otprilike 100 milijardi EUR godišnje za cijeli EU na oko 103 do 115 milijardi EUR nakon jedne godine, ovisno o usvojenoj politici. Mjerama bi se mogle smanjiti stope u nekim državama članicama za oko pola postotnog boda. Budući da se različite opcije politika odnose na manji broj dionika, koji uključuje banku koja prodaje, mogućeg kupca, pružatelja usluga servisiranja kredita i krajnjeg dužnika, i glavni učinak odnosit će se na te dionike.

Koliki su troškovi opcije kojoj se daje prednost (ako takve opcije nema, navesti troškove glavnih opcija)?

Novi propisi i njihova provedba značilo bi jednokratne troškove na razini EU-a i nacionalnoj razini. U nekim državama članicama može doći do povećanja potražnje ili zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad i licenciranja ulagatelja u loše kredite i/ili pružatelja usluga servisiranja kredita, što bi značilo veće administrativne troškove, osim ako bi naknada za postupak licenciranja u potpunosti pokrivala te troškove. Zbog nedostatka podataka i heterogenosti male količine dostupnih podataka nemoguće je procijeniti troškove. Ne očekuju se izravni učinci na okoliš.

Kakav će biti učinak na poduzeća, MSP-ove i mikropoduzeća?

Manji ulagatelji u loše kredite i poduzeća za servisiranje kredita imali bi nerazmjerno velike koristi jer bi došlo do priličnog relativnog smanjenja troškova usklađivanja sa zakonodavstvom u odnosu na njihove ukupne troškove. Učinak na prezadužene MSP-ove ovisit će o ponašanju pojedinačnih pružatelja usluga servisiranja kredita. Ovisno o pojedinačnom subjektu, pružatelji usluga servisiranja kredita mogli bi im pomoći više od banaka u oblikovanju prikladnijeg plana otplate njihovih kredita, ali bi isto tako mogli primijeniti postojeća prava dužnika strože od banaka. Sve u svemu, povećanje mogućnosti banaka da se oslobode loših kredita iz svojih bilanci prodajom kredita trebalo bi imati pozitivan učinak na cjelokupni sektor MSP-ova jer će to otvoriti prostor bankama da prošire kreditiranje na likvidna društva.

Hoće li biti znatnih učinaka na nacionalne proračune i uprave?

Ne očekuju se znatni učinci na nacionalne proračune i uprave. Ciljano smanjenje troškova usklađivanja moglo bi smanjiti administrativno opterećenje javnog sektora.

Hoće li biti drugih znatnih učinaka?

Iako se pravni odnos između krajnjeg dužnika i nositelja duga ne mijenja prijenosom lošeg kredita s banke na nebankovnog ulagatelja, velika većina sudionika u javnom savjetovanju smatra da je uključivanje trećih strana u svojstvu pružatelja usluga servisiranja kredita izazov za postojeća prava dužnika na zaštitu. Budući da neke države članice zasad pravila za pružatelje usluga servisiranja kredita primjenjuju kako bi zaštitile potrošače u kreditnim odnosima, bilo bi korisno u okvir EU-a uključiti i mjere zaštite prava dužnika.

D. Daljnje mjere**Kad će se politika preispitati?**

Komisija uspostavlja program za praćenje ishoda, rezultata i učinaka ove inicijative. U programu praćenja navode se načini prikupljanja podataka i ostalih potrebnih dokaza. Komisija provodi evaluaciju ove inicijative pet godina nakon njezina stupanja na snagu na temelju prikupljenih relevantnih podataka i pokazatelja.